

ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ОЦІНКИ ВИРОБНИЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ У КОНТЕКСТІ РЕСУРСОЗБЕРІГАЮЧИХ ІННОВАЦІЙ

ECONOMIC AND MATHEMATICAL TOOLS ASSESS THE PRODUCTION POTENTIAL OF THE FOOD INDUSTRY IN THE CONTEXT OF RESOURCE-SAVING INNOVATIONS

Розглянуто теоретико-методологічні підходи до формування стратегій і використання відповідного інструментарію оцінки виробничого потенціалу в контексті ресурсозберігаючих інновацій. Обґрунтовано систему показників оцінки ресурсозбереження, визначення інтегрального ефекту від впровадження сукупності ресурсозберігаючих нововведень на підприємствах. Здійснено експертну оцінку підвищення ефективності підприємств харчової промисловості Миколаївської області від реалізації ресурсозберігаючих інновацій.

Ключові слова: виробничий потенціал, харчова промисловість, заходи ресурсозбереження, інновації, система показників, ефективність.

Рассмотрены теоретико-методологические подходы к формированию стратегий и использования соответствующего инструментария оценки производственного потенциала в контексте ресурсосберегающих инноваций. Обоснована система показателей оценки ресурсосбережения,

определения интегрального эффекта от внедрения совокупности ресурсосберегающих нововведений на предприятиях. Осуществлено экспертную оценку повышения эффективности предприятий пищевой промышленности Николаевской области от реализации ресурсосберегающих инноваций.

Ключевые слова: производственный потенциал, пищевая промышленность, меры ресурсосбережения, инновации, система показателей, эффективность.

Theoretical and methodological approaches to forming strategies and the use of appropriate tools assess the production potential in the context of saving innovations. The system of indicators for assessing resource, determining the effect of implementing an integrated set of resource-saving innovations in enterprises. Done expertise efficiency of the food industry Mykolaiv region from sale saving innovations.

Keywords: production potential, food, resource conservation measures, innovation, system performance, efficiency.

УДК 338.439

Меліх Т.Г.

старший викладач кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності
Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини
ВНЗ «Університет «Україна»

Постановка проблеми. Харчова промисловість, як сфера промислового, виробництва зазнала глибоких перетворень через розробку нових технологічних рішень, переоснащення, інноваційну діяльність. Завдання конкуренції перейшло зі сфери нарощування виробничих потужностей і пошуку нових ринків збуту до сфери інформаційних технологій, маркетингу, інших невиробничих заходів. Але, в сучасних умовах не повного використання важелів управління виробництвом, низьким рівнем впровадженням новітніх технологій, роль виробничого аспекту не слід недооцінювати. Виробництво – це основа функціонування харчових промислових підприємств, а отже, потребує знаходження нових, цілеспрямованих і конкретних рішень для підвищення їхнього потенціалу, орієнтованих на оновлення і вдосконалення виробничих сил та організаційно-економічних відносин з урахуванням вимог і побажань споживачів продукції, отримання стійких конкурентних переваг на ринку в довгостроковій перспективі.

Відповідно до новітніх напрямків інноваційного розвитку харчової промисловості важливого значення набуває формування, об'єктивна оцінка та раціональне використання виробничого потенціалу підприємства, основне значення якого полягає в створенні нової вартості в процесі виробництва продукції з метою економічного зростання суб'єкта господарювання в умовах ринкової трансформації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Розкриттю сутності категорій «потенціал» та «виробничий потенціал» підприємства, методів його оцінки (вимірювання) присвячені наукові здобутки Гаєвська Л.М., Краснокутська Н.С., Герасимчук З. В. Бова Т. В., Іщук С. О., Должанський І.З. та ін. [1-6]. Проблемам інноваційного розвитку харчової промисловості присвятили праці такі вітчизняні вчені, як П.П. Борщевський, А.Ф. Гончар, Л.В. Дейнеко, І.В. Драган, Д.Ф. Крисанов, Ю.П. Лебединський, О.М. Кудирко, М. Якубовський [7-10] та інші.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. У їхніх дослідженнях аналізувались різні аспекти становлення та інтенсифікації харчової промисловості, а також пропонувалися теоретичні і практичні рекомендації щодо удосконалення рівня використання виробничого потенціалу. Проте недостатньо дослідженими залишаються окремі питання теоретико-методологічних механізмів оцінки виробничого підприємств харчової промисловості через реалізацію ресурсозберігаючих інновацій.

Метою статті є дослідження проблем використання виробничого потенціалу харчових підприємств, існуючих підходів до формування стратегій і використання відповідного інструментарію його оцінки в контексті ресурсозберігаючих інновацій через обґрунтування системи показників оцінки ресурсозбереження, визначення інтегрального

ефекту від впровадження сукупності ресурсозберігаючих нововведень на підприємствах харчової промисловості.

Виклад основних результатів досліджень.

До теперішнього часу в харчовій галузі склалися реальні умови для модернізації виробництва, підвищення конкурентоспроможності підприємств на внутрішньому й зовнішньому ринках, склалися об'єктивні передумови для вирішення більшості проблем розвитку харчової галузі і її якісного реформування, є можливості для корінної зміни ситуації й перетворення галузі в, таку що динамічно розвивається, високотехнологічну, здатну стати одною з рушійних сил значної частини іншої української промисловості [11].

Для оцінки стану інструментарію управління ресурсами підприємств слід виходити з уявлень про послідовну зміну концепцій управління, кожна з яких щонайкраще відповідає умовам сучасної економіки [12].

У якості місії підприємства харчової промисловості повинно бути визначене досягнення комерційних і соціальних результатів, одержуваних у процесі виробництва й продажу харчової продукції для населення й інших галузей національного господарства, провідним ресурсом стає інформація, на основі якої будуть спроектовані вироби й технологічні процеси, виробничі системи підприємства, прийняті інвестиційні, маркетингові й інші управлінські рішення, що визначають характер використання основних ресурсів (різних матеріалів, енергії, живої праці й ін.). Сировина й матеріали, використовувані в виробництві будуть виступати в цьому випадку в якості основних ресурсів, використання яких спільно дає синергетичний ефект.

Дослідження існуючих підходів до формування стратегій і використання відповідного інструментарію [13, 14, 15] показує, що для підприємств харчової промисловості найбільш доцільна ресурсна стратегія й стратегія оптимальних витрат, а в якості методичного інструментарію їх реалізації слід застосовувати методики організації інвестування й залучення ресурсів, а також функціонально-вартісний і фрактальний аналіз.

При створенні системи управління комплексною інвестиційною діяльністю харчового підприємства можна використовувати цільову функцію маржинального прибутку, використовувану для формування оптимальної виробничої програми для підприємства, у яке не проводяться додаткові інвестиції:

$$Z_T = \sum_{i=1}^n (C_{i,T}^* - S_{i,T}^*) N_{i,T} \rightarrow \max, \quad (1)$$

де n – кількість видів вироблюваної продукції; $N_{i,T}$ – програма випуску кількісне завдання на випуск) i -го виду продукції ($i = 1, n$) для періоду часу T ; $C_{i,T}^*$ – середня ціна реалізації в період часу T i -го виду продукції ($i = 1, n$); $S_{i,T}^*$ – середня

питома собівартість при виробництві в період часу T i -го виду продукції ($i = 1, n$).

При вирішенні питання про залучення ресурсів для розвитку підприємства необхідно врахувати, що категорії: «вартість компанії» (бізнесу) і «капіталізація компанії» - не тотожні поняття, тому що під вартістю компанії розуміється дисконтована вартість майбутніх грошових потоків, а під капіталізацією компанії прийнято розуміти ринкову вартість акцій, яка склалася на фондовому ринку. Капіталізація є функцією від вартості компанії, тобто похідною величиною.

При роботі над підвищенням вартості компанії необхідно оцінити існуючий показник $EV/EBITDA$ (відношення ринкової вартості компанії до її прибутку до сплати податків і без обліку амортизаційних витрат) [16], який на сьогоднішній день за різними оцінками становить порядку 3, і визначити заходи щодо його підвищення на основі підвищення обсягів продаж; зниження питомих витрат; зниження оборотного капіталу, запасів, коштів у розрахунках, прискорення оборотності; зниження ставок приваблюваних ресурсів. Аналіз варіантів залучення ресурсів для розвитку харчових виробництв показав, що найбільш доцільне використання моделі проектного фінансування, суть якої полягає в тому, що кредитний фінансовий інститут готовий розділити проектні ризики із клієнтом – компанією й забезпечити масштабне фінансування на умовах більш привабливих, ніж традиційні інвестиції в акціонерний капітал.

Вартісний підхід до стратегічного управління харчовим підприємством вимагає розробки методичного забезпечення для оцінки вартості бізнесу, здійснюваного з використанням виробничих систем підприємства. З огляду на це, необхідною є розробка економіко-математичної моделі оцінки умов зниження витрат на ресурси на підприємствах харчової промисловості не тільки за рахунок їх економії, але й раціонального використання сукупності створюваних і освоєваних ресурсозберігаючих нововведень у сучасній економіці.

Закономірності процесу еволюції ресурсозбереження можна описати рівняннями дифузії нововведень, припускаючи, що визначальним фактором є міра інтенсивності потоку ресурсів (фінансових, людських, сировинних і т.п.). У цьому випадку рівняння буде мати вигляд:

$$\frac{d\gamma}{dq} = s(1 - x), \quad (2)$$

$$x = 1 - \exp\left(\int_0^q s dq\right), \quad (3)$$

де x – рівень завершеності процесу вдосконалювання нововведення; q – рівень потенціалу приваблюваних ресурсів; s – відносна швидкість підвищення результативності нововведення.

Зважаючи на те, що: $s = a + \beta x$, одержимо:

$$x = \frac{a[1 - \exp(-\alpha q - \beta q)]}{\alpha + \beta \exp(-\alpha q - \beta q)}, \quad (4)$$

де, α і β – параметри, що характеризують швидкість дифузії нововведень.

А відтак, можливості впровадження ресурсозберігаючих нововведень на підприємствах харчової промисловості в умовах твердої конкуренції визначаються рівнем прибутковості діяльності підприємства в цій сфері й доступністю фінансових ресурсів, що направляються на ці цілі.

Тоді розвиток процесу розробки й впровадження ресурсозберігаючих нововведень можна описати наступною системою рівнянь:

$$\frac{dm_3(t)}{dt} = \varepsilon n(t), \quad (5)$$

$$\frac{dm_{н3}(t)}{d(t)} = \omega n(t), \quad (6)$$

$$\frac{dn(t)}{dt} = -(\varepsilon + \omega)n(t) + v^{-1} \times \frac{dV(t)}{dt}, \quad (7)$$

$$\frac{dV(t)}{dt} = K \times \frac{dW(t)}{dt}, \quad (8)$$

$$\frac{dW(t)}{dt} = [w(t) - \zeta(t)] \times [1 - h(t)] \times \frac{dm_3(t)}{dt} - x(t) \times n(t), \quad (9)$$

де $m_3(t)$ – кількість завершених ефективних ресурсозберігаючих заходів до моменту часу t ; $\varepsilon(t)$ і $\omega(t)$ – коефіцієнти пропорційності, що залежать від часу й характеризують інтенсивність процесу розробки й впровадження заходів; $m_{н3}(t)$ – кількість заходів, які виявилися невдалими; $n(t)$ – загальна кількість заходів; $w(t)$ – дохід від економії ресурсів при реалізації одного заходу; $v(t)$ – вихідний обсяг фінансування заходу; $V(t)$ – сумарний обсяг фінансування запланованих заходів щодо ресурсозбереження на підприємстві; K – коефіцієнт пропорційності; W – дохід від реалізації заходів щодо ресурсозбереження на підприємстві; ζ – сума відсотків, що сплачуються за користування позиковими коштами, спрямованими на фінансування заходів щодо ресурсозбереження; h – ставка податку на прибуток підприємства.

Перетворюючи систему рівнянь (5-9), можна одержати рівняння динаміки фінансування заходів у рамках реалізації програми ресурсозбереження на підприємстві:

$$\frac{dV(t)}{dt} = K(t) \{ [w(t) - \zeta(t)] \times [1 - h(t)] \varepsilon - x(t) \} n(t), \quad (10)$$

З такого рівняння випливає, що умова позитивної динаміки фінансування програми ресурсозберігаючих нововведень на підприємстві забезпечується коли: $[w(t) - \zeta(t)] \times [1 - h(t)] \varepsilon - x(t) > 0$, (11)

Для подальшого аналізу слід ввести показники рентабельності заходу $R(t)$ і процентної ставки по позикових коштах $Q(t)$. Ці показники визначаються за формулами (3.19) і (3.20):

$$R(t) = \frac{w(t)}{v_i(t)}, \quad (12)$$

$$Q(t) = \frac{\zeta(t)}{v_i(t)}, \quad (13)$$

де v_i – загальний обсяг фінансування i -го заходу.

Умови позитивної динаміки фінансування програми ресурсозбереження з урахуванням виразів (12) і (13) можна представити у вигляді:

$$[R(t) - Q(t)] \times [1 - h(t)] \times \varepsilon \times v_i(t) - x(t) > 0, \quad (14)$$

Звідси умова реалізації програми ресурсозбереження набуває наступного вигляду:

$$Q(t) < Q^*(t) = R(t) - \frac{x(t)}{\varepsilon [1 - h(t)] \times v_i}, \quad (15)$$

Сутність отриманого вираження полягає в тому, що існує граничне значення процентної ставки $Q^*(t)$ по позикових коштах, що направляються на фінансування програми ресурсозберігаючих нововведень. Перевищення граничного значення процентної ставки якісно змінює ситуацію. Підприємство втрачає можливість одержувати дохід від економії ресурсів у процесі реалізації заходів і втрачає зацікавленість у проведенні ресурсозберігаючої політики.

Загально відомо, що рівень граничної ставки залежить від рентабельності ресурсозберігаючого нововведення, співвідношення поточного фінансування й вартості заходів, а також від ставки податку на прибуток. Збільшення рентабельності ресурсозберігаючого заходу приводить до збільшення граничної процентної ставки по кредитах. Збільшення ставки податку на прибуток приводить до зниження граничної процентної ставки по кредитах, негативно позначається на доступності кредитних ресурсів [17].

З метою, подальшого аналізу моделі, нами пропонується вважати незмінними на деякому відрізьку часу її параметри, виражені показниками v , x , R , Q , h , K . Тоді можна одержати наступне рішення системи рівнянь (5)-(9):

$$n(t) = n_0 \exp \left[(R - Q) \times (1 - h) \times \varepsilon \times K \times \frac{v_i}{Q} - \frac{x}{Q} - \omega - \varepsilon \right] \times t, \quad (16)$$

де n_0 – число заходів ресурсозберігаючої програми, реалізованих у початковий період часу.

З рівняння (16) можна отримати умови росту кількості заходів ресурсозберігаючої програми на підприємстві:

$$(R - Q) \times (1 - h) \times \varepsilon \times K \times \frac{v_i}{Q} - \frac{x}{Q} - \omega - \varepsilon > 0, \quad (17)$$

Формалізований вираз (17) дозволяє отримати друге граничне значення процентної ставки по кредитах для фінансування програми ресурсозберігаючих заходів:

$$Q < Q^{**} = R(t) - \frac{x(t)}{\varepsilon [1 - h(t)]} \times v_i - (1 + \frac{\omega}{\varepsilon}) \times \frac{Q}{[(1 - h)Kv_i]}, \quad (18)$$

$$Q^{**} = Q^* - (1 + \frac{\omega}{\varepsilon}) \times \frac{Q}{[(1 - h)Kv_i]}. \quad (19)$$

де, Q^{**} - друге порогове, гранично припустиме значення процентної ставки по кредитах, використуваних для фінансування програми ресурсозберігаючих нововведень.

Отриманий вираз переконливо доводить, що друге значення процентної ставки нижче першого, оскільки залежить додатково від результативності проектів, що обумовлюється співвідношенням ω/ϵ . Економічна сутність 2-го граничного значення полягає в тому, що підприємство не отримує прибутку, достатній для розширення заходів програми ресурсозберігаючих нововведень.

Для досягнення цілей ресурсозбереження на підприємствах харчової промисловості, на нашу думку, доцільним є сформування системи показників оцінки ефективності використання ресурсів, що дозволяє враховувати їхню величину при надходженні, ступінь використання ресурсів для забезпечення процесів розвитку виробничого потенціалу підприємства та здійснювати аналіз наявних резервів тощо.

Необхідна система показників, яка характеризує ресурсний потенціал і являє собою групу показників, що забезпечують процес раціонального розподілу ресурсів за допомогою:

- впровадження сукупності ресурсозберігаючих нововведень, створюваних і освоюваних підприємством;
- здійснення функцій адаптаційного управління підприємствами харчової промисловості [73].

На наш погляд, зазначена система показників повинна розкривати зміст категорії «ресурсозберігаючий потенціал» підприємства харчової промисловості. З огляду на це, ми переконані, що ресурсозберігаючий потенціал, являє собою сукупність факторів і умов, що дозволяють реалізувати й оцінити ефективність управління ресурсозберігаючої діяльністю на основі рекомендованої системи показників, що характеризують стан виробничого потенціалу у сфері матеріало-, енерго-, екологічного та працезбереження. Відмінною рисою такого підходу є те, що він дозволяє встановлювати особливий адаптаційний, раціональний ресурсозберігаючий режим функціонування потенціалу підприємства.

В процесі дослідження зазначеної проблеми на прикладі підприємств харчової промисловості Миколаївської області, нами сформована цілеспрямована система показників оцінки ресурсоз-

Рис. 1. Зміст інтегрального ефекту від впровадження сукупності ресурсозберігаючих нововведень на підприємствах харчової промисловості

Експертна оцінка підвищення ефективності діяльності підприємств харчової промисловості Миколаївської області від реалізації ресурсозберігаючих нововведень

Показники		Показники ефективності	Фінансовий ефект	Організаційний ефект	Репутаційний ефект	Інтегральний ефект (синергетичний ефект від впровадження інноваційних, ресурсозберігаючих технологій, який включає фінансовий, організаційний й репутаційний ефекти)
Експертна оцінка (за десятибальною системою)	ДРУЖБА, ЗАТ, Нова Одеса		9	7	8	
	НОВОБУЗЬКИЙ ХЛІБОЗАВОД, КП, Новий Буг		6	5	7	
	НОВОБУЗЬКИЙ, ТОРГОВИЙ ДІМ, ТОВ, Новий Буг		8	4	6	
	НОВОБУЗЬКИЙ КОНСЕРВНИЙ ЗАВОД РАЙСПОЖИВСОЮЗА, Новий Буг		7	8	5	
	БАШТАНСЬКИЙ СИРЗАВОД, ЗАТ, Баштанка		9	6	8	
	ВОЗНЕСЕНСЬКА ПРОДОВОЛЬЧА КОМПАНІЯ, ТОВ, Вознесенськ		8	6	9	
	ХЛІБОКОМБІНАТ БАШТАНСЬКОЇ РАЙСПОЖИВКООПЕРАЦІЇ, Баштанка		9	8	7	
	БРАТСЬКИЙ СИРЗАВОД, ВАТ, Братське		8	7	6	
Вага оцінок спроможності			0,6	0,2	0,2	1
Експертна оцінка з урахуванням її ваги	ДРУЖБА, ЗАТ, Нова Одеса		5,4	1,4	1,6	8,4
	НОВОБУЗЬКИЙ ХЛІБОЗАВОД, КП, Новий Буг		3,6	1,0	1,4	6,00
	НОВОБУЗЬКИЙ, ТОРГОВИЙ ДІМ, ТОВ, Новий Буг		4,8	0,8	1,2	6,80
	НОВОБУЗЬКИЙ КОНСЕРВНИЙ ЗАВОД РАЙСПОЖИВСОЮЗА, Новий Буг		4,2	1,6	1,0	6,80
	БАШТАНСЬКИЙ СИРЗАВОД, ЗАТ, Баштанка		5,4	1,2	1,6	8,20
	ВОЗНЕСЕНСЬКА ПРОДОВОЛЬЧА КОМПАНІЯ, ТОВ, Вознесенськ		4,8	1,2	1,8	7,8
	ХЛІБОКОМБІНАТ БАШТАНСЬКОЇ РАЙСПОЖИВКООПЕРАЦІЇ, Баштанка		5,4	1,6	1,4	8,4
	БРАТСЬКИЙ СИРЗАВОД, ВАТ, Братське		4,8	1,4	1,2	7,4

береження, яка в розрізі класифікаційних груп включає (із зазначенням інтервалу значень показника досліджуваних підприємств):

• **показники матеріалозбереження:**

1) матеріаловіддача (2,05-3,12); 2) матеріалоємність, % (40-49%); 3) прибуток на тисячу грн. матеріальних витрат, грн. (24,6-35,6 грн.); 5) ступінь використання матеріальних витрат, % (73-84%); 6) фондівіддача (3,05-4,65); 7) фондоємність (0,22-0,33); 8) фондорентабельність (2,15-3,12); 9) коефіцієнт зносу (0,22-0,47); 10) частка ресурсозберігаючого обладнання в загальній структурі засобів (0,1-0,3);

• **показники енергозбереження:** 1) питома вага електроенергії в собівартості продукції, % (24,49-61,27%); 2) питома вага теплової енергії в собівартості продукції, % (10,27-32,35%); 3) коефіцієнт зміни обсягу споживання енергії стосовно базового періоду (1,01-1,80);

• **показники екологічного збереження:** 1) коефіцієнт екологічності виробництва (0,74-0,96); 2) коефіцієнт повноти використання ресурсів (0,82-0,96); 3) коефіцієнт інтенсивності впливу виробництва на навколишнє середовище (на рівні 1,0);

• **показники працевбереження:** 1) продуктивність праці, тис. грн./чол. (347-684 тис. грн./чол.); 2) відповідність середнього розряду робітників середньому розряду виконуваних робіт (на рівні 1); 3) коефіцієнт постійності кадрів (0,84-0,97); 4) коефіцієнт випередження темпів росту продуктивності праці над темпами росту заробітної плати (1,9-2,9); 5) показник залучення працівників у реалізацію ресурсозберігаючих заходів, % (4,0-15,0%).

Результатом оцінки ефективності використання розробленого комплексу заходів з управління ресурсозберігаючою діяльністю на підприємствах харчової промисловості на основі використання сукупності створюваних і освоюваних ресурсозберігаючих нововведень є синергія трьох ефектів: організаційного, фінансового й репутаційного (рис. 1).

На основі запропонованих методів управління ресурсозберігаючою діяльністю на підприємствах харчової промисловості Миколаївської області представлено результати експертної оцінки підвищення ефективності підприємств (табл. 1).

У цілому, розрахунок показників показує ефективність застосування методу оцінки виробничого

потенціалу для виявлення основних проблем галузевого розвитку й вироблення стратегії їх подолання. Так, стосовно харчової галузі Миколаївської області в цілому можна зробити висновок про те, що недостатній рівень виробничого потенціалу, що має місце в регіоні, може привести до ще більшого зниження конкурентоспроможності продукції, втрати ринків збуту й у результаті поряд з іншими факторами - до припинення функціонування підприємств. Для підвищення рівня виробничого потенціалу харчової промисловості підприємствам галузі необхідно збільшувати власний капітал як за рахунок власних засобів, так і за рахунок засобів акціонерів, пайовиків або шукати стратегічних інвесторів тощо.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Детальний аналіз всіх складових виробничого потенціалу підприємства є необхідним етапом для прийняття управлінських рішень щодо ефективного використання усіх ресурсів підприємства та залучення інвестиційних джерел. Запропонований у статті підхід є одним із кроків визначення узагальнюючого інтегрального показника економічної ефективності виробничого потенціалу підприємства.

Виробничий потенціал – це складна і багатогранна економічна категорія, управління якою пов'язане з якісною і кількісною оцінкою, але при кількісній оцінці потенціалу слід враховувати різні його аспекти.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Гаєвська Л.М. Виробничий потенціал – основа розвитку підприємства / Л.М. Гаєвська, О.В. Чернова // Вісник ЖТДУ. – 2011. – №1 (55). – С. 184-185.
2. Краснокутська Н.С. Формування потенціалу підприємства / Н.С. Краснокутська. – Київ: Центр навчальної літератури, 2005. – 352 с.
3. Герасимчук З. В. Виробничий потенціал регіону: методика оцінки та механізми його нарощування : монографія / З. В. Герасимчук, Л. Л. Ковальська. – Луцьк : ЛДТУ, 2003. – 244 с.
4. Бова Т. В. Оцінка ефективності використання виробничого потенціалу сучасних промислових підприємств / Т. В. Бова // Економічний простір. – 2008. – № 12/2. – С. 66–72.
5. Ішук С. О. Виробничий потенціал промислових підприємств: проблеми формування і розвитку. Монографія / С. О. Ішук. – Львів: ІРД НАН України, 2006. – 278 с.
6. Должанський І.З., Загорна Т.О. та ін. Управління потенціалом підприємства: навч. пос. / І.З. Должан-

ський, Т.О. Загорна, О.О. Удалих, І.М. Герасименко, В.М. Рашупкіна – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 362 с.

7. Драган І.В. Інноваційна діяльність як фактор прискореного розвитку промисловості // Економіка та держава. – 2006. – №6. – С. 34–36.

8. Крисанов Д.Ф. Інноваційний фактор розвитку харчової промисловості України // Економіка України. – 2007. – №4. – С. 71 – 81.

9. Кудирко О. М. Сучасний стан інноваційної діяльності у підприємствах харчової промисловості України // Економіка АПК. – 2004. – № 11. – С. 102–107.

10. Якубовський М., Щук В. Інфраструктура – фактор прискорення інноваційного розвитку промисловості // Економіка України. – 2007. – № 2. – С. 27–38.

11. Осташко Т. О. Внутрішній агропродовольчий ринок в умовах СОТ: монограф. / Осташко Т. О., Волощенко Л. Ю., Ленінова Г. В. – К.: ІЕП НАН України, 2010. – 208 с.

12. Покропивний С. Ф. Економіка підприємства : [підручник] / За ред. С. Ф. Покропивного. – К. : «Хвиля-Прес», 2006. – 280 с.

13. Балабанова Л.В. Маркетингове управління конкурентоспроможністю підприємств, стратегічний підхід: [монографія] / Л.В. Балабанова, В.В. Холод. Донецьк: ДонДУЕТ, 2006. 294 с.

14. Буркинський Б. В. Методологічні аспекти розробки і оцінки стратегій розвитку промислового комплексу регіону: монограф. / Б. В. Буркинський, М. А. Коваленко. – Херсон: Олді-плюс, 2008. – 405 с.

15. Лавров Є. М. Стратегія розвитку галузі / Є. М. Лавров // Харчова і переробна промисловість. – 2004. – № 4. – С. 3–5.

16. Шеремет А.Д. Методика фінансового аналізу діяльності комерційних організацій / Шеремет А.Д., Негашев Е.В. – М.: Адавант, 2008. – 327 с.

17. Денисенко М. П. Формування інвестиційної стратегії економіки України / М. П. Денисенко, І. П. Шевчук, Я. В. Ганич, Л. Н. Павленко // Економіка та держава. – 2005. – № 3. – С. 42–46.

18. Іртищева І.О. Державне регулювання розвитку інтеграційних систем в агропродовольчій сфері України / І.О. Іртищева, Т.В. Стройко // Актуальні проблеми економіки. – 2013. – № 4. – С. 80–87.

19. Іртищева І.О. Удосконалення інтеграційних взаємовідносин садівничих підприємств / І.О. Іртищева // Бізнес-навігатор. – 2014. – № 2 (34). – С. 114-120.

20. Іртищева І.О. Світова продовольча криза: проблеми та перспективи для України / І.О. Іртищева, О.М. Потапенко // Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний університет». Збірник наукових праць. Тематичний випуск: Технічний прогрес і ефективність виробництва. Харків: НТУ «ХПІ». – 2011. – № 8-1'2011. – С. 65–68.

НОВИЙ ВИД НАУКОВИХ ПОСЛУГ

Причорноморський
науково-дослідний інститут
економіки та інновацій

Шановні колеги! Питання академічної доброчесності є надзвичайно актуальними у наш час. Враховуючи великі масиви інформації, що з'являються у всесвітній мережі, жоден вчений не може бути впевненим, що його авторське право захищене. Крім того, поширеною є ситуація, коли декілька вчених в одній галузі науки користуються однаковими

джерелами інформації, а в результаті безкоштовні програми пошуку плагіату засвідчують стовідсоткові збіги тексту, що може призвести до безпідставних звинувачень у плагіаті, особливо після перевірки за базою даних авторефератів та дисертацій. Це викликано тим, що порівняння з іншими дисертаціями не вказує на використання спільних першоджерел (статей, монографій, статистичних щорічників, словників тощо), а однозначно визначає тільки збіг тексту, ігноруючи навіть цитати. Важливим є також те, що чинне законодавство однозначно визначає, що перевірку може здійснювати виключно установа за профілем дослідження, а не поширені в мережі безкоштовні програми. Для уникнення подібних ситуацій ми пропонуємо Вам скористатися науковою **послугою оцінки технічної унікальності наукового тексту** за допомогою *ліцензованого* програмного забезпечення, яке гарантує похибку перевірки до 3%. Переваги такої перевірки порівняно з іншими методами:

- Ви укладаєте угоду про надання послуг;
- Ваш файл *не розміщується у мережі*, тобто інформація і авторство залишаються анонімними;
- Ви *отримуєте звіт*, підготовлений за допомогою *ліцензованого* програмного забезпечення; *порівняльну таблицю* однакових фрагментів тексту із зазначенням джерела; *офіційний звіт про надану послугу* із зазначенням результатів;
- Ви отримуєте вичерпну інформацію про текстові збіги у Вашому дослідженні та дослідженнях інших авторів не тільки *українською, але і російською та англійською мовами*;
- Ви користуєтесь програмним забезпеченням, яке використовується *тільки спеціалізованими науковими та освітніми установами* і розроблене виключно для пошуку текстових збігів *саме у наукових дослідженнях*, а не у публіцистиці, рекламних веб-сайтах тощо;
- Виключна робота з авторами – ніхто, крім автора тексту, не зможе замовити у нас перевірку цього тексту, що *убезпечить Вас від перевірок третіми особами*;
- Ви отримуєте можливість коректно оформити посилання на першоджерела;
- Існує можливість перевірки *будь-яких наукових досліджень*: статей, рефератів, авторефератів, дисертацій, доповідей, тез, звітів тощо.

Терміни і вартість перевірки і надання звіту:

Характер наукової роботи	Терміни (робочих днів)	Вартість
Докторська дисертація	5 – 10	5000 грн
Кандидатська дисертація	3 – 7	3000 грн
Автореферат	1 – 2	500 грн
Стаття (обсягом до 12 сторінок)	1 – 2	500 грн
Інші види робіт	За домовленістю	За домовленістю

Для того, щоб замовити послугу, Вам необхідно звернутись електронною поштою до Причорноморського науково-дослідного інституту економіки та інновацій, вказавши у темі листа «**Оцінка унікальності тексту**». У листі вкажіть адресу для листування, додайте файл у форматі MS Word з текстом наукового дослідження. Фахівець відповідного відділу надасть Вам відповідь щодо процедури здійснення експертизи.

Контактна особа:

Шумилова Тетяна – молодший науковий співробітник Причорноморського науково-дослідного інституту економіки та інновацій.

+38 (048) 709-38-69

+38 (093) 253-57-15

shumilova@iei.od.ua

З повагою, дирекція Причорноморського науково-дослідного інституту економіки та інновацій.